

ВАНЯ ЗИДАРОВА НА 65 ГОДИНИ

Ваня Зидарова е професор, доктор на филологическите науки и дългогодишен преподавател и член на Катедрата по български език към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, доказала се като специалист с научната и учебната си дейност както в рамките на родината, така и извън нея. Благодарение на творчеството си, съчетаващо традиция с иновативност, на ерудицията и на високия си изследователски потенциал тя успява да превърне научните си тезиси във всепризнати от специалистите българисти. Автор е на 2 монографии, 4 учебника и помагала, 84 научни статии, 16 от които в чужбина, като с най-голяма стойност за науката са проучванията ѝ в областта на именната детерминация и на лексикологията на българския език.

Началото на научното и професионалното ѝ израстване тръгва от Пловдивския университет, където работи и до днес. Завършва с отличие специалността „Българска филология“ през 1982 г. и още същата година постъпва на работа в университета като хоноруван асистент по съвременен български език. През 1994 г. защитава дисертационния си труд *Семантика и употреба на словоформата „един“ в съвременния български език (с оглед на категорията определеност-неопределеност)*, придобивайки образователната и научна степен „доктор“.

В Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ В. Зидарова последователно заема академичните длъжности асистент, старши асистент, главен асистент, а през 2000 г. заема длъжността доцент по съвременен български език след представяне на хабилитационния труд *Очерк по българска лексикология*. През 2018 г. придобива научната степен „доктор на науките“ след защита на дисертационния труд *Семантика и прагматика на детерминацията в българския език* (2018), а от 2020 г. заема длъжността професор, представяйки монографичното си изследване *Динамика и иновации в лексикалната система на българския език* (2019). През годините на научни търсения и усилена преподавателска дейност тя надгражда уменията и знанията си, осъществявайки специализации в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1985 г. и във Варшавския университет в Полша през 1992 г.

В. Зидарова се утвърждава като учен и преподавател с изключителен професионализъм и активност в академичните среди. Разработва и преподава лекционни курсове по съвременен български език, фонетика на съвременния български език, лексикология на съвременния български език, особености на публичната комуникация и медийния език, история, теория и практика на българската лексикография, теории за частите на речта – класификационни подходи, съвременни словообразователни процеси, семиотика и лингвистика. В помощ на студентите подготвя и издава учебници и учебни помагала, улесняващи теоретичната и практическата им подготовка.

Динамична и интересна е преподавателската дейност на В. Зидарова и в чужбина – тя е лектор по български език и гост лектор в Познан, Прага и Будапеща. Осъществя-

ва голям брой мобилности с цел преподаване по програмите СЕЕPUS и ERASMUS в повече от десет европейски университета в Братислава, Торун, Бордо, Прага, Гент, Гьотинген, Бърно, Пардубице, Краков, Комотини, което допринася за лесната разпознаваемост на трудовете и дейността ѝ и извън пределите на страната ѝ.

Проф. Ваня Зидарова е външен рецензент на списанието *Slavia Meridionalis* на Полската академия на науките, член е на международното жури по превод в Университета „Николаус Коперникус“, Торун. Автор е на рецензии и организатор на национални и международни научни форуми, член е на редица научни журита, редактор и съавтор на десетки научноприложни издания по езикова култура. Взема участие и в значими за лингвистиката научно-образователни проекти на Пловдивския университет, външен експерт (оценител) е към Фонд научни изследвания (Хуманитарни науки) при МОН. Няма как да не бъде споменато и нейното участие в административната дейност на университета като Еразъм координатор, член на Комисията по международно сътрудничество при Филологическия факултет, председател и член на Кандидатстудентската комисия по български език, както и участник в различни университетски структури, свързани с акредитацията и дейността на институцията. През 2019 г. е удостоена с плакет „За принос в развитието на Филологическия факултет“.

Творческото дело на В. Зидарова категорично може да се определи като многоаспектно, тъй като сферите, които обединяват научните ѝ интереси, са свързани с различните равнища на езика: българска граматика (морфология), фразеология, словообразуване, културология, прагматика, сравнително езиковедство, славянски езици, лингвокултурология, въпреки че най-голям дял от разработките ѝ са посветени на именната детерминация и лексикологията на съвременния български език. Това са и двете основни теми, около които се съсредоточава по-голямата част от нейната публикационна активност. Трудовете ѝ се отличават с пъстра картина, изпълнена с дилемни въпроси от съвременната хуманитаристика.

Монографията *Семантика и прагматика на именната детерминация в българския език* изследва семантичните, морфологичните и прагматичните аспекти на именната определеност и неопределеност. Тя предлага детайлно описание на ресурса от разнородни езикови средства за изразяване на детерминацията – семантични, лексикални и граматични, като разглежда и доказва тезата за наличието на неопределителния член „един“, въпрос, поставян често в българската лингвистика.

Следващият ѝ монографичен труд – *Динамика и иновации в лексикалната система на българския език* е оригинално изследване, експлициращо протичащите в българската лексикална система процеси и тенденции в периода 1990–2019 г. Основните теми, които се открояват в изследването, са свързани със структурата и системността на лексиката, архаизацията и реанимацията на лексеми, промените в лексикалната семантика и полисемия, неологизация, семантична и лексикална деривация, интернационализация, интелектуализация, заемане на чужда лексика. Именно семантичната и лексикалната деривация от последните десетилетия, обмислени и подкрепени с голям брой ексцерпирани примери в монографията, свидетелстват за провокирания интерес и езиковедския усет на автора към съвременната реч.

Базиращи на двете основни направления, по които работи, както и на допълнителните интереси, които я провокират, В. Зидарова публикува над осемдесет статии в

български и чуждестранни научни издания, които разгръщат потенциала ѝ в рамките на нови и вълнуващи разволя на езика ни въпроси, част от които са свързани с лингво-културологията, медийния стил, езиковата култура и сравнителното езикознание.

Най-ценният принос за лингвистиката обаче безспорно е вдъхновението от нейния неуморен труд, методологическа иновативност и изследователска амбиция, от които ентузиазъм черпят както студентите, така и колегите ѝ, според които тя успява успешно да реализира като възможен оксиморона *традиционен новатор*.

Senior Assist. Prof. Milena Vidralska, PhD

ORCID ID: 0009-0001-2494-3615

Paisii Hilendarski University of Plovdiv

24 Tsar Assen Str.

Plovdiv 4000

e-mail: m.vidralska@uni-plovdiv.bg